

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

23 marca 2021 r.

Sąd Rejonowy w Legnicy Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Michał Lewoc

Protokolant: Łukasz Gomułka

po rozpoznaniu 23 marca 2021 r. w Legnicy

sprawy z powództwa [REDACTED]

przeciwko Izbie Administracji Skarbowej we Wrocławiu – Skarbowi Państwa

o sprostowanie świadectwa służby

- I. nakazuje stronie pozwanej Izbie Administracji Skarbowej we Wrocławiu – Skarbowi Państwa, aby sprostowała świadectwo służby powódki [REDACTED] z 15 października 2020 r. w ten sposób, że:
 - w pkt 3 świadectwa służby w miejsce słów: „W dniu przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy”, wpisała słowa: „W dniu zwolnienia ze służby: przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy”;
 - w pkt 4 świadectwa służby w miejsce słów: „Stosunek służbowy ustał w wyniku przekształcenia w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1948)”, wpisała słowa „Stosunek służbowy ustał w wyniku zwolnienia ze służby: przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy na podstawie art. 188 ust. 1 w zw. z 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1948)”;
- II. w dalszej części powództwo oddala;
- III. zasądza od strony pozwanej Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu – Skarbu Państwa na rzecz powódki [REDACTED] 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
- IV. nieuiszczone koszty sądowe zalicza na rachunek Skarbu Państwa.

08.04.2021
Przewodniczący Sąd Rejonowy (V.10)

UZASADNIENIE

I. Stanowiska i żądania stron

1. Stanowisko powódki

Powódka [REDAKTOWANE] pozewem z 2 grudnia 2020 r. skierowanym przeciwko stronie pozwanej Izbie Administracji Skarbowej we Wrocławiu – Skarbowi Państwa wniosła o zobowiązanie strony pozwanej do sprostowania świadectwa służby z 15 października 2020 r. w zakresie pkt 3 i 4 świadectwa w ten sposób, aby w obu punktach wskazane było, że doszło do zwolnienia powódki ze służby, zamiast określenia, że stosunek służbowy ustał w wyniku przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy. Jednocześnie powódka wskazała brzmienie proponowanych zapisów, a także wniosła o to, aby nakazać stronie pozwanej wydanie świadectwa na wzorze określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów z 5 kwietnia 2017 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy celnych. Zaznaczyła jednakże, że gdyby Sąd nie uwzględnił tego wniosku, to o zobowiązanie strony pozwanej do sprostowania świadectwa wydanego na aktualnym wzorze. Nadto, wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu podniosła, że była funkcjonariuszem celnym przez ponad 21 lat. Na mocy ustawy z 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Sądowej otrzymała propozycję pracy w Urzędzie Skarbowym w Legnicy. Z powodu przymusu, powódka przyjęła pracę i została zwolniona ze służby z dniem 31 maja 2017 r.. Od 1 czerwca 2017 r. pracuje w Urzędzie Skarbowym w Legnicy na stanowisku kontroler skarbowy. Powódka wskazała, że 22 października 2020 r. otrzymała świadectwo służby, jednakże nie zgadza się z jego treścią, określoną w pkt 3 i 4. Nadmienila, że złożyła odwołanie do Dyrektora Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu, które jednakże nie zostało uwzględnione.

Powódka wskazała, że jej ocena prawna została potwierdzona uchwałą Sądu Najwyższego z 19 lutego 2020 r. o sygn. III PZP 7/19, w której wskazano, że przy tzw. przekształceniu stosunku służbowego w stosunek pracy, ten pierwszy kończy się na skutek zwolnienia ze służby, a w konsekwencji były funkcjonariusz celny ma prawo do świadectwa pracy na podstawie art. 188 ust. 1 ustawy o KAS w związku z art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy o KAS.

2. Stanowisko strony pozwanej

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa na całości i zasądzenie na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wskazała, że w jej ocenie brak jest podstaw prawnych do uwzględnienia powództw. Zaznaczyła, że stosunek służbowy powódki przekształcił się w stosunek pracy na skutek przyjęcia przez nią propozycji złożonej przez Dyrektora Izby Administracji Skarbowej. Zgodnie z obowiązującymi przepisami stosunek ten uległ przekształceniu, nie zaś zakończył się na skutek zwolnienia ze służby. Strona pozwana przedstawiła obowiązujące unormowania w tym zakresie oraz opisała przyczyny konieczności wprowadzenia reformy wprowadzającej Krajową Administrację

Skarbową. Powołała się także na orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego, wskazującego, że w razie przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy, nie dochodzi do wygaśnięcia dotychczasowego stosunku służbowego. Dodatkowo, strona pozwana przedstawiła własną interpretację uchwały Sądu Najwyższego z 19 lutego 2020 r., powoływanej przez powódkę, w której wywiodła, że brak jest podstaw do przyjęcia, że Sąd Najwyższy uznał, że w sytuacji przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy, doszło do zwolnienia funkcjonariusza z pełnienia służby. Zdaniem strony pozwanej, w sytuacji, gdy nie doszło do wydania decyzji o zwolnieniu ze służby, nie można stwierdzić, że na skutek innego zdarzenia prawnego, tj. przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy, mogło dojść do takiego zwolnienia.

II. Podstawa faktyczna rozstrzygnięcia

1. Stan faktyczny w sprawie

Powódka [REDAKTED] pełniła służbę w Izbie Celnej we Wrocławiu w okresie od 30 grudnia 1995 r. do 28 lutego 2017 r. z miejscem wykonywania służby w Urzędzie Celnym w Legnicy. W pierwszym okresie, tj. od 30 grudnia 1995 r. do 30 grudnia 1998 r. w ramach służby przygotowawczej, zaś w pozostałym – w ramach służby stałej. Od początku pełnienia służby do 31 grudnia 2008 r. powódka zajmowała stanowisko kontrolera celnego. Od 30 listopada 2009 r. powódka została mianowana na stopień służbowy starszego rewidenta celnego w korpusie podoficerów Służby Celnej. Z tym samym dniem zostało jej wyznaczone miejsce pełnienia służby w Referacie Akcyzy i Gier w Urzędzie Celnym w Legnicy.

Od 1 stycznia 2010 r. powódka objęła stanowisko służbowe młodszego specjalisty Służby Celnej w dotychczasowym stopniu starszego rewidenta celnego. 21 września 2012 r. powódka została mianowana na stopień służbowy młodszego rachmistrza celnego w korpusie podoficerów Służby Celnej. Od 18 czerwca 2013 r. powódka została awansowana na stanowisko specjalisty Służby Celnej.

W związku z wejściem w życie ustawy z 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej, powódka od 1 marca 2017 r. pełniła służbę w Izbie Administracji Skarbowej we Wrocławiu.

25 maja 2017 r. Dyrektor Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu na podstawie art. 165 ust. 7 ustawy z 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej złożył powódce, jak również innym funkcjonariuszom jednostki organizacyjnej, w której pełniła służbę, propozycję określającą warunki zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej w Izbie Administracji Skarbowej we Wrocławiu, tj. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, na stanowisku kontrolera skarbowego, w Dziale Podatku Akcyzowego i Podatku od Gier w Urzędzie Skarbowym w Legnicy. Dyrektor Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu wskazał, że zaproponowane warunki będą obowiązywać od 1 czerwca 2017 r.

9 czerwca 2017 r. powódka przyjęła propozycję, jednakże wskazała, że przyjęcie tej propozycji jest bezpośrednią implikacją obecnego kształtu przepisów ustawy wprowadzającej Krajową Administrację Skarbową i ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej oraz jej sytuacji życiowo-osobistej. Zastrzegła, że będzie korzystać

z wszelkich możliwych dróg prawnych, aby pozostać przy prawnie należnym jej statusie funkcjonariusza, względnie status ten odzyskać.

Na skutek przyjęcia propozycji, stosunek służby ustał 31 maja 2017 r. w wyniku zwolnienia powódki ze służby: przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy. W dniu zwolnienia ze służby: przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy powódka zajmowała stanowisko specjalisty Służby Celnej i posiadała stopień służbowy młodszego rachmistrza celnego.

Od 1 czerwca 2017 r. powódka nawiązała stosunek pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku kontrolera skarbowego ds. orzecznictwa w Dziale Podatku Akcyzowego i Podatku od Gier Urzędu Skarbowego w Legnicy.

W piśmie do Dyrektora Izby Administracji Skarbowej z 27 października 2020 r. powódka domagała się sprostowania świadectwa służby, poprzez wskazanie okoliczności zwolnienia powódki ze służby w pkt 3 i 4 świadectwa służby.

Pismem z 10 listopada 2020 r. Dyrektor Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu zawiadomił powódkę o odmowie sprostowania świadectwa służby.

Dowód:

- akta osobowe powódki;
- świadectwo służby powódki z 15.10.2020 r. 7;
- pismo powódki z 27.10.2020 r., k. 8;
- pismo Dyrektora Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu z 10.11.2019 r., k. 9.

2. Ocena zebranych w sprawie dowodów

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzone w sprawie dowody, szczegółowo wymienione w opisie faktów, które Sąd uznał za udowodnione. W ocenie Sądu, nie budziła wątpliwości wiarygodność dołączonych do pism stron dokumentów, w tym zwłaszcza tych, zawartych w aktach osobowych powódki oraz dołączonych w formie kserokopii do akt sprawy w postaci: wniosku powódki do Dyrektora Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu o sprostowanie świadectwa pracy oraz pisma z odpowiedzią.

W związku z tym, że między stronami nie dochodziło do żadnych rozbieżności w zakresie faktów, Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie akt osobowych powódki.

Osią sporu w niniejszej sprawie było to, czy można uznać, że powódka została zwolniona ze służby, a jeżeli tak, to czy zasadne jest sprostowanie świadectwa pracy zgodnie z żądaniem powódki. Ustalenie faktów w tym zakresie wynikało jednak z przyjęcia oceny prawnej zdarzeń, nie zaś z przeprowadzenia dodatkowego materiału dowodowego. W związku z tym Sąd uznał, że przedłożone przez strony dowody wystarczają do rozpoznania sprawy i rozpatrzenia powództwa.

III. Podstawa prawna wyroku

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w zasadniczej części roszczenia.

W tym miejscu Sąd pragnie zwrócić uwagę na trzy podstawowe kwestie, jedną, w zakresie dopuszczalności drogi sądowej – z urzędu oraz dwie dalsze – zawarte w pozwie. Chodzi o zasadność sprostowania świadectwa służby oraz wnioski

o nakazanie stronie pozwanej sprostowania świadectwa pracy na innym wzorze, aniżeli obecnie obowiązujący.

1. Dopuszczalność drogi sądowej i właściwość Sądu

Sąd powszechny – Sąd pracy, tj. Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Rejonowego w Legnicy, uznał się sądem właściwym do rozpoznania przedmiotowej sprawy. Bezpośrednią podstawą prawną jest treść art. 277 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej¹. Przepis ten stanowi, że spory o roszczenia ze stosunku służbowego funkcjonariuszy w sprawach niewymienionych w art. 276 ust. 1 ww. ustawy, rozpatruje sąd właściwy w sprawach z zakresu prawa pracy. Nadto, miejscem pełnienia służby było miasto Legnica.

Powódka obecnie jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w korpusie służby cywilnej, ale swoje roszczenia dotyczące sprostowania świadectwa służby, wywodzi ze stosunku służbowego, w którym pozostawała jako funkcjonariuszka do 31 maja 2017 r. Żądanie to nie mieści się w katalogu spraw wymienionych w treści art. 276 ust. 1 ww. ustawy. **Oznacza to możliwość i dopuszczalność dochodzenia przedmiotowego roszczenia przed sądem powszechnym, nie zaś przed sądem administracyjnym.**

2. Sprostowanie świadectwa służby

Na wstępie należy pokrótce przedstawić stan prawny, w tym historyczne już dzisiaj kwestie wprowadzania nowych przepisów dotyczących zmian w zakresie funkcjonowania Służby Celnej, a następnie Celno-Skarbowej. Ma to istotne znaczenie, z punktu widzenia oceny stanu prawnego i zdarzeń pranych, do których doszło w sprawie powódki. To z kolei pozwoli na wskazanie powodów, dla których Sąd uznał powództwo za uzasadnione.

16 listopada 2016 r. weszła w życie ustawa – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej², dalej zwana „p.w. KAS”. Z dniem 1 marca 2017 r. weszła w życie wspomniana już powyżej ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej³, dalej zwana „ustawą o KAS”. Z tym dniem utraciła moc obowiązującą m. in. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej⁴, która zgodnie z art. 1 ust. 1 regulowała zadania i organizację Służby Celnej – jednolitej umundurowanej formacji utworzonej w celu zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa obszaru celnego Unii Europejskiej, w tym zgodności z prawem przywozu towarów na ten obszar oraz wywozu towarów z tego obszaru, a także wykonywania obowiązków określonych w przepisach odrębnych, w szczególności w zakresie podatku akcyzowego oraz podatku od gier.

Ustawa o KAS powołała Krajową Administrację Skarbową, która przejęła realizację zadań wykonywanych przez kontrolę skarbową, administrację podatkową oraz Służbę Celną. Zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy o KAS, Krajowa Administracja Skarbowa stanowi wyspecjalizowaną administrację rządową wykonującą zadania z zakresu realizacji dochodów z tytułu podatków, należności celnych, opłat oraz niepodatkowych

¹ Ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 505).

² Ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. poz. 1948 z późn. zm.).

³ Ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 505).

⁴ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1799 z późn. zm.).

należności budżetowych, ochrony interesów Skarbu Państwa oraz ochrony obszaru celnego UE, a także zapewniającą obsługę i wsparcie podatnika i płatnika w prawidłowym wykonywaniu obowiązków podatkowych oraz obsługę i wsparcie przedsiębiorcy w prawidłowym wykonywaniu obowiązków celnych. W ramach KAS wyodrębnia się Służbę Celno-Skarbową, będącą jednolitą i umundurowaną formacją, którą tworzą funkcjonariusze.

Pod względem organizacyjnym ustawa p.w. KAS przewiduje, że izba skarbo-
wa kontynuuje działalność i staje się izbą administracji skarbowej, a izbę tę łączy się
z mającymi siedzibę w tym samym województwie izbą celną i urzędem kontroli skar-
bowej (art. 160 ust. 2, ust. 4).

W odniesieniu do zasobów kadrowych dotychczasowej Służby Celnej ustawa
p.w. KAS w art. 165 ust. 3 i 4 reguluje zasady dalszego zatrudniania dotychcza-
sowych funkcjonariuszy celnych w jednostkach jednolitej Krajowej Administracji Skar-
bowej, powołanej w miejsce rozproszonej administracji podatkowej, służby celnej
i kontroli skarbowej. W tym zakresie przewiduje, że funkcjonariusze celni, pełniący
służbę w izbach celnych albo w komórkach urzędu obsługującego ministra właściwe-
go do spraw finansów publicznych, stają się z dniem wejścia w życie ustawy o KAS,
z zastrzeżeniem art. 170 p.w. KAS, funkcjonariuszami Służby Celno-Skarbowej,
zwanymi dalej "funkcjonariuszami", pełniącymi służbę w jednostkach KAS i zachowu-
ją ciągłość służby. W sprawach wynikających ze stosunku służbowego stosuje się
przepisy dotychczasowe.

Natomiast na podstawie art. 165 ust. 7 p.w. KAS Dyrektor Krajowej Informacji
Skarbowej, dyrektor izby administracji skarbowej oraz dyrektor Krajowej Szkoły
Skarbowości składają odpowiednio pracownikom oraz funkcjonariuszom, w terminie
do dnia 31 maja 2017 r., pisemną propozycję określającą nowe warunki zatrudnienia
albo pełnienia służby, która uwzględnia posiadane kwalifikacje i przebieg dotychcza-
sowej pracy lub służby, a także dotychczasowe miejsce zamieszkania. Możliwość
złożenia dotychczasowym funkcjonariuszom propozycji pracy określającej nowe wa-
runki zatrudnienia przewidziana została w ww. ustawie także w art. 167 ust. 2 (w sto-
sunku do funkcjonariuszy pełniących służbę w komórkach urzędu obsługującego mi-
nistra właściwego do spraw finansów publicznych).

Zgodnie z art. 170 ust. 2 p.w. KAS, funkcjonariusz, któremu przedstawiono
propozycję zatrudnienia albo pełnienia służby, składa w terminie 14 dni od dnia jej
otrzymania oświadczenie o przyjęciu albo odmowie przyjęcia propozycji. Niezłożenie
oświadczenia w tym terminie jest równoznaczne z odmową przyjęcia propozycji
zatrudnienia albo pełnienia służby.

Stosunki służbowe osób pełniących służbę w jednostkach KAS, o których mo-
wa w art. 36 ust. 1 pkt. 1, 2, 3 i 6 ustawy o KAS (komórkach organizacyjnych urzędu
obsługującego ministra, Krajowej Informacji Skarbowej, izbach administracji skarbo-
wej i Szkole), wygasają:

- z dniem 31 sierpnia 2017 r., jeżeli osoby te w terminie do dnia 31 maja 2017 r. nie
otrzymają pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo peł-
nienia służby;
- po upływie 3 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym
funkcjonariusz złożył oświadczenie o odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia

albo pełnienia służby, jednak nie później niż dnia 31 sierpnia 2017 r. (art. 170 ust. 1 p.w. KAS).

Wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza w opisanych przypadkach o którym mowa w ust. 1, traktuje się jak zwolnienie ze służby (art. 170 ust. 3 p.w. KAS).

Zgodnie zaś z art. 170 ust. 4 ustawy w przypadku, o którym mowa w ust. 1, pracownikom oraz funkcjonariuszom przysługują świadczenia należne odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3. Przepisów ust. 1 i 4 nie stosuje się do urzędników służby cywilnej, do których mają zastosowanie przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1345, 1605 i 1807) (ust. 5). Przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio do pracowników, o których mowa w art. 167 ust.1 (ust. 6).

W art. 170 ust. 2 ustawodawca wskazał, że pracownik albo funkcjonariusz, któremu przedstawiono propozycję zatrudnienia albo pełnienia służby, składa w terminie 14 dni od dnia jej otrzymania oświadczenie o przyjęciu albo odmowie przyjęcia propozycji. Niezłożenie oświadczenia w tym terminie jest równoznaczne z odmową przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza traktuje się jak zwolnienie ze służby (art. 170 ust. 3). Z powyższego jasno wynika, że gdyby po otrzymaniu propozycji pracy, w terminie do 31 maja 2017 roku powódka nie złożyła oświadczenia o przyjęciu propozycji, bądź w ogóle by jej nie otrzymała - wówczas jej stosunek służbowy wygasłby (art. 170 ust. 1 ww. ustawy), zaś powódkę należałoby traktować jako osobę zwolnioną ze służby (art. 170 ust. 3). Powódka jednak propozycję pracy otrzymała i przyjęła, a zatem w jej przypadku niewątpliwie doszło do skutecznego przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy.

W ocenie Sadu, wzięwszy pod uwagę powyższe okoliczności, przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy jest wyłącznie faktem opisanym w p.w. KAS, ale nie stanowi wprost podstawy prawnej ustania stosunku służbowego.

Należy przy tym mieć na uwadze, że uprzednio obowiązująca wspomniana powyżej ustawa o Służbie Celnej w art. 111 wskazywała, że świadectwa służby wydaje się jedynie funkcjonariuszowi: zwolnionemu ze służby, wydalonemu, na podstawie prawomocnego orzeczenia kary dyscyplinarnej lub którego stosunek służbowy wygasł. Przepis ten uchyliła ustawa p.w. KAS. I tak zgodnie z art. 188 ust. 1 ustawy o KAS funkcjonariusz zwolniony ze służby, albo którego stosunek służbowy wygasł na podstawie art. 182 pkt 2, albo wydany ze Służby Celno-Skarbowej na podstawie prawomocnego orzeczenia kary dyscyplinarnej, otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby. Z powołanego przepisu wynika więc, że świadectwo służby wydawane jest jedynie w trzech przypadkach tj.:

- 1) zwolnienia funkcjonariusza ze służby,
- 2) wygaśnięcia stosunku służbowego w przypadku niezgłoszenia się funkcjonariusza do służby,
- 3) wydalenia funkcjonariusza ze Służby na podstawie prawomocnego orzeczenia kary dyscyplinarnej.

Powołany przepis art. 188 ustawy p.w. KAS, zawierał w zasadzie tożsamą regulację z regulacją art. 111 ustawy o Służbie Celnej. W ocenie Sadu, w obu przypadkach brak jest, podobnie jak w zmieniających się rozporządzeniach w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy celnych, analogicznego unormowania w odniesieniu do funkcjonariusza, który otrzymał i przyjął propozycję zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Wprowadzając przepis art. 165 § 7 ustawy p.w. KAS oraz art. 170 ust. pkt. 2 ustawy p.w. KAS, ustawodawca mógł z oczywistych względów uregulować na bieżąco sposób określenia podstawy prawnej ustania służby funkcjonariusza w świadectwie służby przy takich okolicznościach, ale mimo to w następujących zmianach ustawowych w 2017 r. i 2018 r., tego nie uczynił. W konsekwencji funkcjonariusze, których stosunek służby zakończył się na skutek faktu przekształcenia z dniem 1 czerwca 2017 r. nie byli objęci dyspozycją art. 188 ust. 1 ustawy o KAS. Zatem na dzień przekształcenia stosunku służbowego powódki w stosunek pracy występowała luka w prawie, uniemożliwiająca skuteczne domaganie się od pozwanego wydania świadectwa służby. Luka ta jedynie w pewien sposób została usunięta przez ustawodawcę. Mianowicie z dniem 1 stycznia 2018 r. weszła w życie ustawa o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Staży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich Rodzin oraz niektórych innych ustaw⁵. Na mocy art. 20 ww. ustawy w art. 174 został dodany ustęp 10 wskazujący, że przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby.

W ocenie Sądu, uchwała Sądu Najwyższego wydana w sprawie III PZP 7/19 jest kluczowa z punktu widzenia rozstrzygnięcia istotnych w sprawie kwestii. W jej uzasadnieniu Sąd Najwyższy dokonał analizy prawnej i faktycznej charakteru przekształcenia określonego w art. 171 ust. 1 p.w. KAS tj. „przekształcenia” stosunku służbowego w stosunek pracy. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy jednoznacznie bowiem wskazał, że podstawowe znaczenie ma ustalenie charakteru prawnego przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 ww. ustawy. Zaznaczył przy tym jednocześnie, że przekształcenia na podstawie tego przepisu nie można traktować jak przekształcenia w trybie art. 174 ust. 1 ustawy o KAS. W przypadku gdy funkcjonariusz odmówił przyjęcia propozycji zatrudnienia albo nie złożył oświadczenia w wyznaczonym terminie (art. 170 ust. 1 i ww. ustawy) jego stosunek wygasł z mocy prawa. Oznacza to, że funkcjonariusz miał zasadniczo wpływ tylko na powstanie nowego zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Nie miał zatem wpływu na ustanie stosunku służbowego, który wygasł, gdy odmówił przyjęcia propozycji zatrudnienia pracowniczego. Uprawnione jest zatem stwierdzenie, że stosunek służbowy nie istnieje dalej, gdy funkcjonariusz przyjmuje propozycję pracowniczego zatrudnienia. Tak czy inaczej alternatywa ta pozwalała jedynie na zakończenie stosunku służbowego (w drodze wygaśnięcia w razie odmowy przyjęcia

⁵ Ustawa z dnia 11 maja 2017 roku o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Staży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich Rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2017 roku, poz. 1321).

lub poprzez „przekształcenie”). Sąd Najwyższy jednoznacznie podkreślił, że pracodawca nie może zadekretować mocą ustawy zmiany stosunku służbowego w stosunek pracy. Sprzeciwia się temu zasada swobody nawiązania stosunku pracy oparta na wolnej woli zatrudnianego (art. 11 k.p.⁶). Oznacza to, że również administracja celno-skarbowa nie może dowolnie „przekształcić” stosunku służbowego funkcjonariusza, gdyż zmiana stosunku służby to materia ściśle określona w pragmatyce służbowej (ustawie). Analiza ta nie jest też sprzeczna z uchwałą Naczelnego Sądu Administracyjnego z 1 lipca 2019 r., I OPS 1/19. Aby stwierdzić ustanie stosunku służbowego nie jest konieczne wydanie decyzji o zwolnieniu ze służby, gdy dochodzi do tak ujętego przekształcenia stosunku służby w stosunek pracy („ucywilnienia”). Stosunek pracy powstaje z woli stron i jest to warunek zakończenia (ustania) stosunku służbowego. Zawarcie umowy o pracę stanowi też kauzę zakończenia stosunku służbowego.

W dalszej kolejności Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że inny jest charakter prawny stosunku administracyjnoprawnego (stosunku służby), a inny charakter prawny stosunku cywilnoprawnego, tj. zatrudnienia pracowniczego. Można przyjąć, że zawierając umowę o pracę strony stosunku służbowego jednocześnie przyjmują, że ulega zakończeniu dotychczasowy administracyjnoprawny stosunek służbowy funkcjonariusza służby celno-skarbowej. Nie jest to jednak „przekształcenie” w którym nowy stosunek pracy zastępuje poprzedni, czyli przykładowo jak w odnowieniu z art. 506 k.c.⁷, lecz sytuacja, w której poprzedni stosunek służby ulega zakończeniu i strony zawierają nowy (odrębny) stosunek prawny (stosunek pracy). Ta zmiana ma u podstaw ukształtowaną ustawą alternatywę, w której istnieje wybór między przyjęciem propozycji zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, a wygaśnięciem stosunku służbowego (pkt 1). Wybór zatrudnienia pracowniczego nie oznacza zatem, że stosunek służbowy nie kończy się. Ustanie w takiej sytuacji stosunku służbowego, wynikające w istocie z uzgodnienia, że funkcjonariusz będzie zatrudniony jako pracownik, uzasadnia stwierdzenie, że dochodzi w istocie do zwolnienia z dotychczasowej służby. W konsekwencji były funkcjonariusz celny ma prawo do świadectwa służby na podstawie art. 188 ust. 1 KAS w związku z art. 171 ust. 1 pkt 2 p.w. KAS.

W ocenie Sadu, przytoczony fragment uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego ma zasadnicze znaczenie z punktu widzenia rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Z argumentacji użytej przez Sąd Najwyższy wynika bowiem jednoznacznie, że na skutek przekształcenia w trybie art. 171 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy dochodzi do zwolnienia funkcjonariusza z dotychczasowej służby, co stanowi podstawę zastosowania art. 188 ust. 1 ustawy o KAS. Tym samym w żadnym wypadku nie można podzielić poglądu wyrażonego przez stronę pozwaną, zgodnie z którym w omawianej uchwale Sąd Najwyższy wskazał na konieczność stosowania art. 188 ust. 1 ustawy o KAS *per analogiam* do instytucji przekształcenia wynikającej z art. 171 ust. 1 ustawy p.w. KAS. Tego rodzaju interpretacja jest całkowicie błędna - Sąd Najwyższy wskazał bowiem na konieczność stosowania art. 188 ust. 1 ustawy do instytucji przekształcenia, ale podstawą takiego stosowania normy prawnej nie jest analogia, ale to że przekształcenie w trybie art. 171 ust. 1 ustawy jest w rzeczywistości, *de facto* „zwolnieniem ze służby”, a więc jedną z trzech przewidzianych art. 188 ust. 1 ustawy

⁶ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1320).

⁷ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 z późn. zm.).

o KAS form ustania (zakończenia) stosunku służby. Tym samym przekształcenie jest realnie zwolnieniem ze służby i samo w sobie wypełnia dyspozycję art. 188 ust. 1 ustawy o KAS, bez potrzeby sięgania po dalsze reguły interpretacyjne i stosowanie prawa w drodze analogii.

Zdaniem Sądu, nie sposób również pominąć, że Sąd Najwyższy w omawianej uchwale odniósł się również do kwestii art. 174 ust. 10 ustawy o KAS, który jak wskazano wyżej, nie obowiązywał jeszcze w chwili modyfikacji stosunku prawnego łączącego strony. Sąd Najwyższy wskazał, że ta regulacja jedynie potwierdza wykładnię, że stosunek służbowy ustaje i dlatego nie może być ujmowana jako samodzielny i szczególny wyjątek od przeciwnej zasady, że stosunek służbowy nie ustaje (art. 174 ust. 10 stanowi, że przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby w rozumieniu ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy) a funkcjonariusz, którego stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy, otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby. Przy przekształceniu dochodzi do zakończenia stosunku służbowego i tego skutku nie zmienia późniejsza regulacja z art. 174 ust. 10 stanowiąca, że „przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby”. Regulacja ta nie jest w kolizji z wykładnią o ustaniu stosunku służbowego w wyniku „ucywilnienia”, lecz sytuację tą jedynie potwierdza.

W ocenie Sądu, do powyższej w pełni zasadnej argumentacji dodać należy, że w treści art. 174 ust. 10 ww. ustawy wprost wskazano, że fikcja prawna polegająca na traktowaniu przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy została ustanowiona na potrzeby przepisów emerytalnych.

W świetle poczynionych przez Sąd Najwyższy rozważań należy uznać, że w rzeczywistości „przekształcenie” w rozumieniu art. 171 ust. 1 przepisów wprowadzających KAS nie jest odrębną, samodzielną i niezależną podstawą ustania stosunku służbowego funkcjonariusza. Podstawy takie są trzy: zwolnienie ze służby, wygaśnięcie stosunku służbowego oraz wydalenie ze służby, czemu ustawodawca dał wyraz w treści art. 188 ust. 1 ustawy o KAS. Przekształcenie o którym mowa w art. 171 ust. 1 w rzeczywistości jest zwolnieniem ze służby - w szczególności przy uwzględnieniu, że alternatywa postawiona przez ustawodawcę nie pozostawia funkcjonariuszowi rzeczywistego wyboru umożliwiającego zachowanie statusu funkcjonariusza.

Z tych też względów, Sąd, kierując się przyjętymi w pełni przez siebie rozważaniami Sądu Najwyższego, dokonał sprostowania świadectwa służby w taki sposób, aby w pełni określić przyczynę ustania stosunku służby.

Przyjął zatem, że w pkt 3 świadectwa służby strona pozwana w miejsce słów: „W dniu przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy”, powinna wpisać słowa: „W dniu zwolnienia ze służby: przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy”. Takie określenia w świadectwie służby powódki wskazują, zdaniem Sądu, na fakt zwolnienia powódki ze służby na skutek przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy.

Podobnie w pkt 4 świadectwa służby w sposób pełny określono podstawę prawną, wskazując, że powódka została zwolniona ze służby na skutek przekształ-

cenia stosunku służbowego w stosunek pracy. Przyjęta zaś podstawa prawna w pełni opisuje te okoliczności.

W pkt 4 świadectwa służby bowiem, w miejsce słów: „Stosunek służbowy ustał w wyniku przekształcenia w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1948)”, Sąd nakazał, aby strona pozwana wpisała słowa: „Stosunek służbowy ustał w wyniku zwolnienia ze służby: przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy na podstawie art. 188 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1947) w zw. z 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1948)”.

Sąd dokonując sprostowania kierował się także i tym, aby zmiana w sposób możliwie najmniej ingerowała w treść wzoru świadectwa służby przyjętego przez Sąd za obowiązujący (o czym niżej). Stąd też Sąd wykorzystując obowiązujący wzór uznał, że należy zastąpić znak „/” dwukropkiem, który jednocześnie pełni funkcję określenia: „na skutek”. Stąd też przyjęcie zwartego określenia „zwolnienia ze służby: przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy”.

Na skutek wniosku pełnomocnika powódki Sąd dostrzegł omyłkę pisarską polegającą na niewpisaniu w pkt 4 świadectwa służby brzmienia ustawy po art. 188 ust. 1 i dokonał tego postanowieniem o sprostowaniu oczywistej omyłki pisarskiej.

3. Żądanie nakazania wydania świadectwa służby na podstawie dotychczasowego wzoru

Odnosząc się do kwestii związanych z aktami wykonawczymi regulującymi wydawanie świadectwa służby funkcjonariuszom organów skarbowych należy wskazać że faktyczne zdarzenia związane z ustaniem stosunku służbowego powódki, jako funkcjonariuszki nastąpiły w maju 2017 r. Obowiązujące wówczas przepisy, tj. od 31 października 2009 r., które w ocenie Sądu powinny mieć zastosowanie w niniejszej sprawie tj. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 października 2009 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej⁶ wskazywały, że w świadectwie służby umieszcza się dane niezbędne do ustalenia uprawnień stosunku służbowego i uprawnień z ubezpieczenia społecznego funkcjonariusza, dotyczące: między innymi zajmowanego stanowiska i posiadanego stopnia służbowego w dniu zwolnienia ze służby (§ 2 pkt 3). Natomiast § 4 ww. akt prawny wskazywał, że w świadectwie służby umieszcza się również podstawy prawne zwolnienia ze służby, wydalenia ze służby albo wygaśnięcia stosunku służbowego. Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów zmieniającym rozporządzenie w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy celnych z dnia 5 kwietnia 2017 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 771), § 3 otrzymał brzmienie „świadectwo służby wydaje kierownik jednostki organizacyjnej, w rozumieniu art. 145 ustawy, w której funkcjonariusz pełnił służbę, zwany dalej „kierownikiem jednostki organizacyjnej”. Obowiązujące od 1 marca 2018 r. Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Cel-

⁶ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 października 2009 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy celnych (Dz. U. Nr 182, poz. 1420 z późn. zm.).

no-Skarbowej⁹ z kolei wskazuje, że w świadectwie służby umieszcza się dane niezbędne do ustalenia uprawnień ze stosunku służbowego i uprawnień z ubezpieczenia społecznego funkcjonariusza dotyczące zajmowanego stanowiska i posiadanego stopnia służbowego w dniu zwolnienia ze służby, wygaśnięcia stosunku służbowego albo wydalenia ze Służby Celno-Skarbowej; podstawy prawnej zwolnienia ze służby, wygaśnięcia stosunku służbowego albo wydalenia ze Służby Celno-Skarbowej. Pomimo zmian rozporządzeń dotyczących wydania świadectwa służby ich treść nie ulegała zasadniczej zmianie, a co najistotniejsze w żadnym z nich ustawodawca nie ujął, że świadectwo pracy ma zostać wydane na skutek przekształcenia się stosunku służbowego w stosunek pracy.

Zdaniem Sądu oczywistym jest, że akt wykonawczy w postaci rozporządzenia nie może modyfikować norm ustawowych, co w sposób oczywisty wynika z ujętej w art. 87 ust. 1 Konstytucji RP¹⁰ hierarchii źródeł prawa. W ocenie Sądu rozporządzenie to jest w pełni zgodne z ustawą, a ujęcie w nim jedynie trzech przyczyn ustania stosunku służbowego (zwolnienie ze służby, wygaśnięcie, wydalenie ze służby) wynika z tego, że tylko takie sposoby zakończenia przewidział ustawodawca. W ocenie Sądu wskazane wyżej akty wykonawcze nie budzą wątpliwości co do ich zgodności z aktami wyższego rzędu, ujęcie we wzorach świadectwa służby jedynie trzech przyczyn ustania stosunku pracy jest pochodną regulacji ustawowych dopuszczających tylko takie rozwiązania, a wykluczających „przekształcenie” jako samodzielną podstawę ustania stosunku służbowego.

Zdaniem Sądu, w okolicznościach niniejszej sprawy uznać należało, że przekształcenie w rozumieniu art. 171 ust. 1 ustawy p.w. KAS jest w rzeczywistości, *de facto* zwolnieniem ze służby w rozumieniu art. 188 ust. 1 ustawy o KAS. W rezultacie, w oparciu o wszystkie opisane wyżej argumenty Sąd nie miał podstaw do uznania, że przekształcenie stosunku służby w stosunek pracy samo w sobie może stanowić podstawę prawną wskazaną w świadectwie służby. Jak już wskazano, powinien zostać uwzględniony w tym zapisie jeden z wyłącznych wariantów ustawowych z art. 188 ustawy o KAS. Wskazuje też na to wprost § 2 pkt. 4 obowiązującego ww. rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej.

W tym zakresie zatem Sąd uznał, że żądanie zawarte w pozwie dotyczące nakazania stronie pozwanej sprostowania świadectwa służby i wydania poprawionego na wzorze poprzednio obowiązującego rozporządzenia, nie zasługuje na uwzględnienie.

4. Podsumowanie

Podsumowując powyższe rozważania zawarte w uzasadnieniu podkreślić należy, że Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał w opisywanej uchwale, że istnieje prawna odrębność podstaw zatrudnienia wynikającego ze stosunku administracyjno-prawnego oraz cywilnoprawnego tj. pracowniczego, w tym sensie, że w procesie „przekształcenia” nie może dojść do sytuacji płynnego przejścia pomiędzy tymi trybami zatrudnienia, swoistej „zamiany” z jednej podstawy zatrudnienia w drugą.

⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej (Dz. U. poz. 413 z późn. zm.)

¹⁰ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

Zdaniem Sadu Najwyższego, najpierw musi przestać istnieć stosunek służbowy, a dopiero potem może nastąpić nawiązanie stosunku pracowniczego, jako nowego rodzaju stosunku. Wskazany stosunek służbowy przestaje zatem istnieć na skutek zwolnienia z służby. Dopiero potem następuje zatrudnienie na podstawie umowy o pracę. Powyższa okoliczność ma bezpośrednie przełożenie na sytuację funkcjonariusza "ucywilnionego", który faktycznie przestaje być funkcjonariuszem.

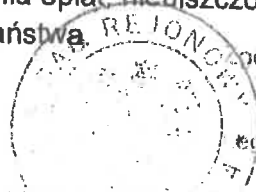
W tym zakresie należy zauważyć, że zgodnie z treścią ustawy tj. art. 188 ust. 1 ustawy o KAS funkcjonariusz otrzymuje świadectwo służby w razie zwolnienia ze służby lub jej wygaśnięcia w razie zaistnienia przesłanek z art. 182, ewentualnie także w razie prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego wydającego z służby. Ustawodawca nie sformułował w tym przypadku przesłanki "przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy" ani innej podobnej. Powyższe oznacza, że taka przesłanka nie może stanowić samodzielnej podstawy ustania stosunku służbowego w świadectwie służby.

W okolicznościach niniejszej sprawy Dyrektor Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu działając na podstawie art. 165 ust. 7 ustawy p.w. KAS, złożył powódce propozycję zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej w Izbie Administracji Skarbowej we Wrocławiu. Powódka przyjęła przedstawioną mu propozycję warunków zatrudnienia. Stosunek służby powódki uległ przekształceniu od dnia od 1 czerwca 2017 roku w stosunek pracy. Nie jest to jednak "przekształcenie", w którym nowy stosunek pracy zastępuje poprzedni, lecz sytuacja, w której poprzedni stosunek służby ulega zakończeniu i strony zawierają nowy (odrębny) stosunek prawny (stosunek pracy). W konsekwencji powódka jako były funkcjonariusz celny miała nie tylko prawo do świadectwa służby na podstawie art. 188 ust. 1 ustawy o KAS w związku z art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy p.w. KAS, ale także do tego by zostało one wypełnione zgodnie z przepisami, czyli z uwzględnieniem okoliczności, że stosunek służby ustał na skutek zwolnienia ze służby.

IV. Koszty postępowania

O kosztach postępowania w pkt III wyroku Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.¹¹ w zw. z § 9 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokatów¹². Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki 120 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Rozstrzygnięcie o kosztach sądowych w pkt. IV wyroku, Sąd oparł na dyspozycji art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych¹³ w związku z art. 98 k.p.c.. Mając na względzie okoliczność, że stroną przegrywającą spór jest strona pozwana zwolniona zgodnie z art. 94 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych od obowiązku ponoszenia opłat, nieuwiszczonych w sprawie koszty sądowe Sąd zaliczył na rachunek Skarbu Państwa.

podpisano i opieczętowano
świadczam

data, dnia

04.04.2022

opiekun sądowy

¹¹ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 z późn. zm.).

¹² Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 z późn. zm.).

¹³ Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 785).

